



JUSTITSMINISTERIET

Dato: 6. november 2018
Kontor: Internationalt Politikontor
Sagsbeh: Niklas Velling Johansen
Sagsnr.: 2018-304-0054
Dok.: 882745

GRUND- OG NÆRHEDSNOTAT

vedrørende Kommissionens meddelelse til Europa-Parlamentet og Rådet: "Et Europa, der beskytter: et initiativ til udvidelse af Den Europæiske Anklagemyndigheds beføjelser til at omfatte bekæmpelse af grænseoverskridende terrorhandlinger"

KOM(2018) 641 endelig

Nyt notat.

1. Resumé

Forordningen om oprettelse af Den Europæiske Anklagemyndighed (EPPO) blev endelig vedtaget den 12. oktober 2017. Vedtagelsen skete i form af et forstærket samarbejde, da det ikke var muligt at opnå enstemmighed i Rådet. I alt 22 medlemsstater har på nuværende tidspunkt valgt at indgå i det forstærkede samarbejde om EPPO. Forordningen er omfattet af retsforbeholdet, og Danmark deltager derfor ikke i samarbejdet. Kommissionen fremlagde den 12. september 2018 som del af en bredere "sikkerhedspakke" en meddelelse til Europa-Parlamentet og Det Europæiske Råd, hvor Kommissionen opfordrer Det Europæiske Råd til på topmødet den 9. maj 2019 (i Sibiu) at forfølge et initiativ om udvidelse af EPPO's beføjelser til også at omfatte grænseoverskridende terrorrelaterede forbrydelser. EPPO har i dag alene beføjelse til at efterforske og retsforfølge i sager om svig med EU-midler. Udvidelsen af EPPO's beføjelser kræver en ændring af TEUF-traktaten efter proceduren i TEUF artikel 86, stk. 4.

2. Baggrund

Kommissionen har ved KOM(2018) 641 endelig af 12. september 2018 i forbindelse med lanceringen af flere initiativer i en såkaldt ”sikkerhedspakke” fremsendt en meddelelse til Europaparlamentet og Det Europæiske Råd om: ”Et Europa, der beskytter: et initiativ til udvidelse af Den Europæiske Anklagemyndigheds beføjelser til at omfatte bekæmpelse af grænseoverskridende terrorhandlinger”. Med meddelelsen opfordrer Kommissionen Det Europæiske Råd til – med topmødet i Sibiu den 9. maj 2019 in mente – sammen med Europa-Parlamentet at bringe initiativet videre og træffe afgørelse om en udvidelse af EPPO’s beføjelser til at omfatte terrorhandlinger, der påvirker mere end én medlemsstat. Meddelelsen er oversendt til Rådet den 17. september 2018 i dansk sprogversion.

EPPO er et EU-agentur, som har til formål at styrke beskyttelsen af EU’s finansielle interesser mod strafbare handlinger. EPPO blev oprettet ved forordning (EU) 2017/1939 om oprettelse af EPPO, der blev vedtaget på rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 12.-13. oktober 2017, som et såkaldt forstærket samarbejde mellem 20 medlemsstater. På nuværende tidspunkt er deltager 22 medlemsstater i samarbejdet. Danmark deltager ikke i samarbejdet som følge af retsforbeholdet.

En udvidelse af EPPO’s beføjelser kræver en ændring af artikel 86, stk. 1, i traktaten om Den Europæiske Unionens Funktionsmåde (TEUF). Proceduren herfor fremgår af TEUF artikel 86, stk. 4, og indebærer, at Det Europæiske Råd – efter godkendelse af Europa-Parlamentet – enstemmigt skal vedtage en afgørelse om ændring af stk. 1. Et udkast til Det Europæiske Råds afgørelse om ændring af TEUF artikel 86 for så vidt angår EPPO’s beføjelser er vedlagt Kommissionens meddelelse.

En udvidelse af EPPO’s beføjelser vil herudover kræve, at der foretages en række ændringer af forordning (EU) 2017/1939 om oprettelse af EPPO. Såfremt der måtte være enighed om en traktatændring, vil Kommissionen således efterfølgende skulle fremsætte et forslag til forordning.

3. Formål og indhold

Kommissionen peger i meddelelsen på, at der er mangler i den eksisterende juridiske, institutionelle og operationelle ramme for bekæmpelse af terrorisme, og at der ikke findes en fælles EU-tilgang til efterforskning og retsforfølgning i sager med grænseoverskridende terrorhandlinger.

Kommissionen finder i lyset heraf, at der er behov for en stærkere europæisk dimension for at sikre en ensartet og effektiv retsforfølgning af grænseoverskridende terrorhandlinger. Kommissionen finder endvidere, at Europol og Eurojust ikke fuldt ud kan afhjælpe de eksisterende mangler i efterforskningen og retsforfølgningen i grænseoverskridende terrorsager, idet disse agenturer ikke har og ikke kan blive tildelt de nødvendige beføjelser i henhold til traktaten, hvilket derimod er muligt for EPPO.

EPPO vil således bl.a. af egen drift kunne iværksætte efterforskninger og dermed sikre rettidig tilvejebringelse af yderligere beviser. EPPO vil endvidere kunne forbinde og retsforfølge relaterede sager og løse eventuelle jurisdiktionsspørgsmål, førend en sag indbringes for retten. Kommissionen finder, at det derfor vil sikre en mere koordineret, effektiv og rettidig indsats i forhold til efterforskning og retsforfølgning af grænseoverskridende terrorhandlinger, hvis denne indsats forankres hos EPPO.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Der foreligger på nuværende tidspunkt ikke udtalelser eller andre tilkendegivelser fra Europa-Parlamentet.

5. Nærhedsprincippet

Nærhedsprincippet er ikke relevant, idet der er tale om en meddelelse fra Kommissionen.

6. Gældende dansk ret

Sagen giver ikke anledning til at redegøre for dansk ret.

7. Konsekvenser

Meddelelsen har hverken lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

8. Høring

Meddelelsen vil blive sendt i høring i Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger/forhandlingssituationen

Det er endnu uvist, hvordan de andre medlemsstater stiller sig i forhold til initiativet om ændring af TEUF med henblik på udvidelse af EPPO's beføjelser til også at omfatte grænseoverskridende terrorrelaterede forbrydelser. I forbindelse med vedtagelsen af rådets forordning (EU) 2017/1939 af 12. oktober 2017 om gennemførelse af et forstærket samarbejde om oprettelse af Den Europæiske Anklagemyndighed («EPPO») i oktober 2017 tilkendegav en række medlemsstater, herunder Spanien, Tyskland og Frankrig, at de vil se positivt på forslag om udvidelse af EPPO's beføjelser til også at omfatte grænseoverskridende terrorrelaterede forbrydelser. Holland har på arbejdsgruppeniveau den 18. september 2018 givet udtryk for en vis skepsis i forhold til en udvidelse af EPPO's beføjelser på nuværende tidspunkt. Den danske ambassade i Berlin har endvidere den 14. september 2018 oplyst, at man fra tysk side har givet udtryk for, at man ikke kan støtte initiativet.

10. Regeringens *foreløbige* generelle holdning

Fra dansk side har man generelt været skeptisk over for ideen om en europæisk anklagemyndighed, herunder særligt, at en sådan skal kunne efterforske og retsforfølge sager i de enkelte medlemsstater. Man er fra dansk side dog opmærksom på at sikre grundlaget for et effektivt samarbejde mellem den danske anklagemyndighed og EPPO.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg.